ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ
ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

НИЗОМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ
ПЕДАГОГИКА УНИВЕРСИТЕТИ

КАДРЛАР ТАЙЁРЛАШ МИЛЛИЙ ДАСТУРИ – “ЎЗБЕК МОДЕЛИ”НИНГ АЖРАЛМАС ҚИСМИ

ЁШ ОЛИМЛАР ВА ТАЛАБАЛАР ИЛМИЙ-АМАЛИЙ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

2016 йил 15 март

1-қисм

Тошкент 2016

3. Dialogli nutqqa o'rgatish: 1-bosqich dialog bilan tanishish; 2-bosqich uni takroriy o'rganish, dialogni amalga oshirishdan, iborat.

4. Yozuvga o'rgatish. Bunda chet tilidagi so'zni to'g'ri yozishga o'rgatish vazifasi amalga oshiriladi.

Boshlang'ich sinf uchun ham chet tillarini o'qitishning ta'limiy izchilligi tuzib chiqildi. Unga ko'ra, boshlang'ich ta'limning 1-sinflarida o'yin tarzidagi darslar va og'zaki nutq darslari shaklida, 2-sinfdan boshlab esa alifbo, o'qish va grammatikani o'zlashtirishda bosqichma-bosqich olib borilishi mexanizmi tuzib chiqilib, maktablarda shu tartibda chet tillari darslari tashkil qilinmoqda. Darslarni malakali pedagog kadrlar berishi davlat tomonidan nazorat qilinmoqda. Chet tillari o'tiladigan dars xonalari zamonaviy kommunikatsiya texnologiya vositalari bilan ta'minlanmoqda. Bu o'quvchilarning chet tillarini puxta o'zlashtirishlariga katta yordam bermoqda.

Xalqimizda bir naql bor: "Yoshlikda olingan bilim toshga o'yilgan naqsh kabidir". Boshlang'ich ta'limda olingan puxta bilim ham ta'limning keying bosqichlarida o'zining samarali natijasini ko'rsatmay qolmaydi, yosh avlodning porloq istiqboli uchun poydevor vazifasini bajaradi.

FANLARARO ALOQADORLIK – TA'LIM SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILI

Abdukarimova E. - o'qituvchi, Tursunboyeva N. - talaba, JDPI

Ma'lumki, insonning ma'naviy ongi, dunyoqarashi va ma'naviy kamolotining shakllanishida musiqa sana'ti o'zining qudratli ta'sir kuchi bilan alohida ahamiyat kasb etadi. Prezidentimiz I.Karimov o'zining "Yuksak ma'naviyat-engilmas kuch" asarida haqli ravishda ta'kidlaganlaridek "Bizning vatanimizda musiqaning sehrli kuchini his etmay yashayotgan kishini topish qiyin. Bugungi kunda, ayniqsa musiqa san'ati boshqa san'at turlariga nisbatan yoshlarning tarbiyasiga ko'proq va kuchliroq ta'sir etmoqda".

Haqiqatdan ham, musiqa insonning axloqiy va estetik hissiyotlariga kuchli va betakror ta'sir etish xususiyati bilan pedagogik fanlar tizimida muhim o'rin tutadi. Shuning uchun ham musiqa ta'limida ushbu fanni o'qitilishida eng avvalo tarbiyaviy maqsadlar bosh vazifa hisoblanadi.

Ta'limning barcha bosqichlarida fanlarning integratsyalashuv jarayoni shuni ko'rsatadiki, fanlarning o'qitilishida ularni o'zaro aloqadorlik xususiyatlaridan maqsadli foydalanish, darslarni pedagogik va metodik jihatdan to'gri tashkil qilinishi, har bir fanni o'qitilishini mazmunli va sifatli bo'lishini kafolatlaydi.

Pedagogika fanlari tizimida fanlararo bog'liqlik va aloqadorlikning didaktik ta'limdagi ahamiyati va fanlarni o'zaro bog'liqlik va aloqadorlikda tashkil etishning umumiy jihatlari ancha keng va ilmiy asosli yoritilgan bo'lsada, aynan musiqa darslarini o'zining tabiiy tizimli xususiyatlariga ko'ra boshqa fanlar bilan aloqadorlikda tashkil etish amaliyoti va tajribasi yetarli darajada o'rganilmagan. Shunga ko'ra biz o'zimizning pedagogik amaliyotimizda musiqa darslarini boshqa fanlar bilan o'zaro aloqadorlikda tashkil etishning ta'lim samaradorligini oshirishdagi imkoniyatlarini aniqlashga harakat qildik. Shu yo'nalishda o'tkazilgan darslardan biri ona-tili va adabiyot fani bilan bog'liq ravishda tashkil etildi.

Bu o'rinda mumtoz musiqa mavzusidagi darslarni adabiyot va ona tili fani bilan o'zaro aloqadorlikda tashkil etishdagi keng imkoniyatlarga ega ekanligi e'tiborga olindi. O'zbek mumtoz musiqasi mavzusidagi qo'shiqlarni tinglash, o'rganishda ularni asosan, mumtoz adabiyot vakillarining sh'er, g'azallariga bastalangan, yuksak ijod namunalari ekanligigahamda she'riy matnda k'oplab so'zlarni hozirgi kunda iste'molda bo'lmaganligi tufayli o'quvchi-yoshlarni tushunmasligi, pirovardida asar g'oyaviy-badiiy mazmunini to'liq idrok etolmasliklari, she'riy matn mazmunini sharhlashda ona tili va adabiyoti fani o'qituvchilarning hamkorligi yaxshi samara beradi.

O'zbek qo'shiqchilik san'atida mashhur va ma'lum, juda ko'plab hofizlar, xonanadalar qatori havaskorlar tomonidan ham sevib kuylanib kelinayotgan Guluzorim asari umumta'lim maktablarining 6-sinf musiqa repirtuariga tinglash uchun kiritilgan. Bu asar o'zbek bastakorlik ijodiyotining nodir namunalaridan bo'lib, uni mashhur san'atkor, hofiz, mumtoz va maqom ashula

va kuylarning mohir ijrochisi Hoji Abdulaziz Abdurasulov hazrat Alisher Navoiy g'azaliga bastalagan. Biz mana shu qo'shiqni "musiqa tinglash" jarayoinida o'quvchilarga eshittirish va bu asar haqida keng va atroflicha bilim, tushunchalar berish bilanuni mumtozlik xususiyatlarini to'laqonli idrok etishlariga erishish maqsadida darsga alohida tayyorgarlik ko'rdik (albatta, ona tili va adabiyot fani o'qituvchilari yordamidan foydalangan holda).

1. Alisher Navoiy ijodi, uning juda ko'plab g'azallari o'zbek milliy musiqasining eng nodir va bebaho ashulalari sifatida xalqimizning madaniy va ma'naviy xazinasidan munosib joy olib kelayotganligi haqida ma'lumotlar to'plandi. Munojot (Sarvi gulru kelmadi). Ushshoq (Qaro ko'zim), Shitob aylab, Koshki, Ko'cha bog'i, Ey sabo va hokazo).

2. Alisher Navoiyning adabiyotimiz rivojiga, tilimizning taraqqiyotiga qo'shgan bebaho xizmatlari haqida muhtasar suhbat matni tayyorlandi.

3. A.Mahmudovning "Hoji Abdulaziz Abdurasulov" nomli kitobidan bu buyuk hofiz va bastakorning hayoti va ijodiy faoliyatiga oid3-4 daqiqaga mo'ljallangan ma'lumotlar olindi.

4. Bir o'quvchiga "Gulizorim" ashulasining g'azalini yod olish va ifodali o'qish topshirildi.

5. G'azal matnining g'oyaviy-badiiy mazmunini sharhlash uchun adabiyot o'qituvchisi taklif etildi.

Do'stlarim bir nozanin ishqi bu hol etmish mani,
Zulfi savdosi bu yanglig' poymol etmish mani.
Lola gul ruhsori hajr, ashkimni ol etmish mani.
Bir pari paykar g'ami oshufta hol etmish mani,
Elga ahvolim demakda gungu lol etmish mani,
Ey gulizorim, rahm ayla nigorim.

Ishqi yetkurmish meningdek telbani bu yerga kim,
Teshilur ko'ksim malomat o'qidin har yerdakim.
Yo'q majolim o'yla holimdin o'zinga dergakim,
Men havoyini ne tong ko'rguzsalar bir-birgakim.
Egma qoshi fikri andog' kim hilol etmish mani.
Ey gulizorim, rahm ayla nigorim.

6. G'azal matnidagi "zulf", "poymol", "ruxsor", "hajr", "ashk", "ol", "oshufta", "lol", "men havoyini", "hilol", "majnun"kabi so'zlarga sharh beriladi.

Dars so'nggida o'quvchilardan dars haqida fikrlari so'ralganda ular yakdillik bilan yaxshi taassurot olganliklarini ta'kidlashdi.

Mazkur darsning yakuniy xulosalari Musiqa darslarini fanlararo aloqadorlikda tashkil etish o'quvchilarni qiziqish va faolliklarini oshirishga keng imkoniyat yaratishini ko'rsatdi. Bu borada fanlararo aloqadorlikda o'tkaziladigan darslarni oldindan rejalashtirish, unda fanlarning aloqadorlik xususiyatlaridan dars mavzusi va mazmuniga ko'ra foydalaniladigan ma'lumotlar, misollar, namunalar, ko'rgazmali, texnik vositalar tanlanishi va ularni qo'llash holati, o'rni, shakli, vaqt me'yori aniq belgilanishi darsning sifatli va mazmunli o'tishida muhim o'rin tutadi.

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ВЗАИМООТНОШЕНИЙ УЧИТЕЛЯ С УЧЕНИКАМИ

Абдулхаева Х., Шадиева Н., преподователи, АЛ при ТГЭУ

Общение учителя с учениками таит в себе всегда много неожиданного. Постоянный духовный рост, формирование характера при относительно спокойном развитии в младшем школьном возрасте до резких скачков и срывов в подростковом не дают учителю возможности самоуспокаиваться даже при видимом благополучном общении с учащимися. Развитие общения с подростками значительно усложняется из-за перепадов их настроения –

Мундарижа

1.	Abdullayeva B.S.	Kadrlar tayyorlash milliy dasturiga muvofiq uzluksiz ta'limda zamonaviy yondashuvlar	4
2.	Abdanbekova N. Maxamatkarimova L.	Boshlang'ich sinflarda ingliz tili darslarini tashkil etishning o'ziga xos xususiyatlari	8
3.	Abdukarimova E. Tursunboyeva N.	Fanlararo aloqadorlik – ta'lim samaradorligini oshirish omili	10
4.	Абдулхаева Х. Шадиева Н.	Педагогические особенности взаимоотношений учителя с учениками	11
5.	Abdullayev D.	Tarix darslarida qiziqarli ta'limiy o'yinlardan foydalanish	13
6.	Абдуллаева С.	"Иқтисодиёт тамойиллари. бозор муносабати" мавзусини интерфаол усуллардан фойдаланиб ўқитиш	14
7.	Абдурахманова М.	Таълимислоҳатлари амалда	15
8.	Abidova M.	Ingliz va o'zbek tilshunosligida tovush, fonema va harf tushunchalari haqida	17
9.	Abidova N.	Ko'rishda nuqsoni bo'lgan bolalarni tarbiyalashda ota-onalar bilan ishlash vazifalari	19
10.	Ачилов Т.	Ўсиб келаётган ёш организмнинг жисмоний машкларга мослаштириш йўллари	22
11.	Ahmadjonova Sh.	Sinfdan va maktabdan tashqari tarbiyaviy ishlarni tashkil qilish metodikasi	23
12.	Ахмаджонова Ш. Абдурахимова Д.	Халқ педагогикаси- маънавий тарбия воситаси сифатида	24
13.	Ахмедова Г. Мавлонова К.	Покиза туйғулар ифодачиси	25
14.	Акбарова Д. Уразова З.	Интерфаол ўқитишнинг методологик тамойиллари	27
15.	Акбарова Д.	Соғлом она ва боланинг тўғри овқатланиш рациони	29
16.	Акрамов Х.	Таълим ва тарбия соғлом авлодни шакллантиришдаги асосий ижтимоий омил	31
17.	Алимбоева Р.	Гимнастика машғулотлари жараёнида ўргатишнинг дидактик тамойиллари	33
18.	Алимова Г.	"Тараққиётнинг ўзбек модели" – ривожланиш йўли	35
19.	Alimova X.	Ta'lim jarayonida ilg'or pedagogik texnologiyalaridan foydalanish	37
20.	Алиханова М. Ахмедов К.	Управление кредитами производственного предприятия	38
21.	Aliyeva D.	Ingliz tilining bugungi kundagi ahamiyati	39
22.	Алиева Г. Каленов К.	"Иқтисодиёт назария"си фанин ўқитишнинг асосий концептуал муаммолари	40
23.	Алиева С.	Узлуксиз таълим тизимида ёш педагогларнинг шаклланиши, жамият тараққиётидаги ўрни	42
24.	Амануллаев И.	Тарбиявий концепциялар қиёсий-педагогик тахлили	43
25.	Аминова Н.	Жамият ривожланишида фан ва таълимнинг ўрни	45
26.	Amrulloyeva G.	Boshlang'ich sinflarda buyuk mutafakkirlar ijodini o'rganishning ahamiyati	47
27	Андакулова А. Нисанбаева А	Иқтидорли болаларни тарбиялаш усуллари	50
28.	Аралов С.А.	Миллий ғояни ёшлар онгига сингдиришда спортнинг аҳамияти	51

29.	Арсланова М. Хамидов А.	Ёрдамчи мактаб дастури асосида ақли заиф ўқувчиларни оилавий ҳаётга тайёрлаш	52
30.	Артиков Ж.	Соглом турмуш тарзининг аҳамияти	54
31.	Ашурова Г.	Эхтиром	55
32.	Aslonova N.	O‘quv jarayoniga pedagogik texnologiyalarni tadbiq etish imkoniyatlari	57
33.	Асқарова А.	Мустақиллик даври авангард рангтасвирида аёллар образи талкини	59
34.	Asrorov N. Nishonov Z.	Philosophy of education and it’s problems	61
35.	Атаханова Д.	Использование мультимединых технологий в обучении иностранного языка	63
36.	Авлаев О.	Шахс интеллектини ривожлантиришда айрим мулоҳазалар	65
37.	Axmatqulova Sh. Muzaffarova X.	Maktabgacha ta’lim muassasalarida interfaol usullar asosida dars samaradorligini oshirish	67
38.	Ахмедова Д.	Ёшларни иш билан бандлигини таъминлаш ижтимоий хавфсизликнинг муҳим омилидир	68
39.	Ахмедова Н.	Отбор и организация учебного материала на мотивах интенсификации образовательного процесса	70
40.	Axrarova S. Arifxodjayev G‘.	Bolalarda uchraydigan nutq kamchiliklari va ularni tekshirish va aniqlashning sistemali usullari	72
41.	Аюпова Д.	Использование технологии обучения в сотрудничестве при работе над текстами	74
42.	Айходжаева М.	Ўқувчиларни ўрганишга ўргатиш керак	76
43.	Азимбаев В. Абдуллаев С.	Миллий кадрларни тайёрлашда таклиф категориясини тўғри тушунишнинг моҳияти	77
44.	Азимов Ф. Ахмедов К.	Инвестиционная стратегия экономического развития	79
45.	Азимова Ф.	Баркамол шахс тарбиясида адабий таълимнинг ўрни	80
46.	Барлибоева С.	Қонун ҳужжатлари тилининг тарихий асослари	81
47.	Бахтиярова Ф., Н.Х.Вохидова	Таълим тарбия жараёнида ахборот коммуникация технологиялари	83
48.	Бекмуродова Г.	Бефарклик: мазмуни, илдизлари ва ижтимоий оқибатлари	84
49.	Бердиева М.А.	К вопросу о речевых ситуациях в обучении русскому языку	85
50.	Botirbekova G.	The role of methods in teaching english	87
51.	Бойматов Р. Авазов С.	Шахс сиесий ижтимоийлашуви ва сиёсий тарбия муаммоси	89
52.	Boymurodova M. Urunova M.	Tarbiya umuminsoniy qadriyat	91
53.	Боймуродов С.	Узбекистондаги демографик ўсишнинг шахс ижтимоий киёфасига таъсири	92
54.	Боймуродова Г.	Аждодларимиз меросида утоз-шогирдлик анъаналарининг ўрни	94
55.	Бойқобилова Р. Эшматов М.	Табиатдаги экологик вазиятнинг инсон ижтимоий қиёфасига таъсири	96
56.	Бурхонова Ф.	Рухий покланишнинг бадиий талкини	98
57.	Буриева Х.	Методы инновационного подхода в преподавнии документоведческих дисциплин	99